

SOLENERGIANLÆG I DET ÅBNE LAND | SYDDJURS KOMMUNE

Anlæg af store solenergianlæg i det åbne land betyder en markant påvirkning af vores oplevelse af både det nære miljø og det åbne landskab, hvor grønne afgrøder, skov og eng erstattes af højteknologiske solcellepaneler.

Den aktuelle situation i Syddjurs Kommune og generelle udviklingstendens peger entydigt på, at interessen for etablering af solenergianlæg er kørt af sporet, og ude af kontrol med risiko for betydelig negativ effekt til følge i Syddjurs Kommune, både naturmæssigt og samfundsøkonomisk.

Planlægning og etablering af solenergianlæg i det åbne land foregår i dag helt tilfældigt. Placering sker alene ud fra private lodsejeres og developers ønsker og dermed på baggrund af et manglende overordnet plangrundlag og et ikke eksisterende eller mangelfuldt forvaltningsgrundlag.

BLIS | By- og Landskabskultur Syddjurs finder det er en uholdbar situation, og vi opfordrer Syddjurs Kommune til at indføre et midlertidigt stop for tilladelse til etablering af større, jordbaserede solenergianlæg i Syddjurs Kommune. Vi foreslår, at der herefter iværksættes et Forsøgsprojekt, der kan sikre, at etablering af solenergianlæg i det åbne land gennemføres på baggrund af en planlægningsproces, der initierer alle aspekter i forbindelse med disse nye og store landbaserede energianlæg.

DATO 19. November 20
CVR 31 39 31 32
MAIL blis@blis.dk
WWW www.blis.dk

VEDVARENDE ENERGI

BLIS arbejder for, at vedvarende energi bliver en naturlig og veltilpasset del af fremtidens samfund og landskab, og ser her terrænbaserede solenergianlæg som et vigtigt element. Den grønne energi er essentiel for samfundet, men det er helt afgørende, at etablering af disse anlæg ikke sker på bekostning af menneskelige, landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Energiproduktion, den grønne omstilling, bosætning, natur, dyreliv og landskabskultur skal gå op i en højere enhed. Det kræver en omhyggelig analyse af konteksten, og en landskabsfaglig vurdering, således at solenergianlæg placeres og indpasses, så der tages hensyn til lokale forhold, naboer, infrastrukturer, de historiske kulturmiljøer og til de spektakulære landskaber, vi og vore gæster i Syddjurs Kommune værdsætter så højt.

SOLENERGIANLÆG I DET ÅBNE LAND

Der foreligger ansøgninger om etablering af 8 solenergianlæg i Syddjurs Kommune, anlæg med et samlet areal på 798 Hektar. Flere af disse anlæg er planlagt i eller tæt på områder der i Kommuneplan 2020 er udlagt som bevaringsværdigt landskab, skovrejsning og potentielle naturbeskyttelsesområder.

BLIS finder det u hensigtsmæssigt, at de store solenergianlæg planlægges etableret i landområder, som ofte er beliggende langt væk fra både forbrugerne og knudepunkterne i det danske EL-Net. Det kan betyde meget store samfundsinvesteringer de næste mange år i det kollektive transmissionsnet, som skal sikre transporten af elektricitet til andre anvendelser i EL-systemet.

På baggrund af oplysninger i de indkomne ansøgninger kan de ansøgte solenergianlæg i Syddjurs Kommune forventes at producere strøm til mere end 200.000 husstande. Der er her i 2021 omkring 17.000 husstande i Syddjurs Kommune. Tallene indikerer, at der er tale om en ganske stor overproduktion af elektricitet, set i relation til behovet i Syddjurs Kommune, det er mange KW, der sendes ud af kommunen.

Jørgen S. Christensen, forskning- og Teknologidirektør i Dansk Energi, påpeger at nye solcelleanlæg bliver tilsluttet EL-nettet uanset hvor de stilles op. En ny solcellepark kan skyde op i løbet af et par år, men det kan tage betydelig længere tid at udbygge EL-nettet på grund af

lange leveringstider på nøglekomponenter. Derfor risikerer ny, grøn strøm ikke at kunne komme ud til forbrugerne.

Det kan betyde, at man kan imødesee en skeptisk og faldende lokal opbakning til både til de konkrete solenergianlæg i det åbne land og til solenergi som vedvarende energikilde.

FORSØGSPROJEKT

2 | 3

På baggrund af ovenstående redegørelse foreslår BLIS, at Syddjurs Kommune og samarbejdspartnere tager initiativ til et Forsøgsprojekt, med deltagelse af alle berørte parter, Syddjurs Kommune, grundejere, naboer, investorer, EL-selskaber, landskabsarkitekter, biologer og industrielle designere.

Forsøgsprojektet skal med udgangspunkt i FN' Verdensmål udnytte det forretningsmæssige og samfundsmæssige potentiale, der ligger i *17 Partnerskab for handling*. Forsøgsprojektet skal udvikle, anviser og demonstrere løsninger der sikrer, at etablering af solenergianlæg i det åbne land gennemføres på et fuldt oplyst grundlag og på baggrund af en overordnet planlægningsproces, der initierer alle aspekter i forbindelse med disse nye og store anlæg.

Formålet med Forsøgsprojektet er således at udarbejde og formidle en helhedsorienteret metode, der skal anviser og demonstrere løsninger i forbindelse med etablering af solenergi-anlæg i landskabet. Løsningsmodellen skal afdække, hvordan solenergianlæg bedst muligt placeres i landskabet med mindst mulige gener og mest mulig merværdi for natur, kulturlandskab, miljø og lokalsamfund.

- **Anlæggets visuelle påvirkning | Nærmeste naboer**

Ved at gentænke processerne for borgerinddragelse er målet at afdække, hvordan dialogen skal være tilrettelagt for at opnå den rette viden og forståelse. Der skal være skærpet opmærksomhed på visualiseringer og synlighedsanalyser kombineret med fælles ekskursioner i de berørte områder, så solenergianlæggets visuelle påvirkning af omgivelserne i det åbne land reelt kan vurderes af alle berørte parter.

- **Anlæggets visuelle påvirkning | Sammenhæng i landskabet**

Ved at analysere de landskabelige forudsætninger gennem Landskabskaraktermetoden er målet at tilvejebringe et dækkende grundlag for udarbejdelse af en strategi for, hvilke placeringer der er mindst synlige i landskabet, hvilke afværgeforanstaltninger, der skal til for at nedbringe visuelle gener - og ikke mindst hvilke nye værdier og oplevelser, der samtidig kan implementeres i forbindelse med solenergianlæggene.

Afværgeforanstaltninger kan være afskærmende beplantning, opdelende grønne korridorer, stier gennem anlægget og andre tiltag som nedbryder skalaen og fremhæver eventuelle terrænformer, og som samtidig giver både folk og dyreliv mulighed for at færdes på tværs af området.

På den måde kan anlæggene tilføre et område nye værdier, herunder nye muligheder for friluftsliv med rekreative oplevelseslandskaber samt udvikling og etablering af nye herlighedsværdier. Dette kan også være medvirkende til en positiv visuel oplevelse af sammenhøret med det omkringliggende landskab.

- **Beskyttelse af natur i området | Fremme af biodiversiteten**

Jordbundens bonitet på det udpegede areal undersøges, idet man gerne ser solenergianlæg placeret på landbrugsjord af lav kvalitet, og på arealer som kun er lidt synlige i landskabet, samt på arealer hvor fravær af landbrugsdrift kan bidrage til at mindske udledningen af skadelige stoffer til vandmiljøet.

- **Produktionskapacitet**

Placeringen relateres til den foreliggende kapacitet på EL-nettet, og krav betinget af etablering af nye solenergianlæg. De økonomiske forhold synliggøres, herunder problematikken

om en mulig overproduktion af elektricitet i Syddjurs Kommune. Behovet for nye EL-forsyningsveje og El-stationer i forbindelse med transport og eksport af EL vurderes konkret, herunder om dette medfører udgifter, der kan blive pålagt forbrugerne i Syddjurs Kommune.

LANDSPLANDIREKTIV | SOLENERGIANLÆG I DET ÅBNE LAND

På baggrund af Forsøgsprojektet udarbejdes der et oplæg til et Landsplandirektiv for etablering af solenergianlæg i det åbne land. Landsplandirektivet skal overordnet sikre, at planlægning og etablering af solcelleparker fremmer en klimaneutral produktion af energi, men også implementerer og sikrer hensyn til borgere, bosætning, dyreliv, natur og produktion af fødevarer, og til de historiske kulturmiljøer og store landskabelige værdier, vi finder i Syddjurs Kommune.

3 | 3

Syddjurs Kommune udarbejder en overordnet plan for placeringer af solenergi-parker med udgangspunkt i evalueringen af Forsøgsprojektet og Landsplandirektivet. På den måde vil alle involverede få en bedre og en reel mulighed for inddragelse. Regionale - og landsplanmyndigheder vil kunne sikre en hensigtsmæssig placering og fordeling af anlæggene, herunder også den bedst mulige placering i forhold til eksisterende infrastruktur/ledningskapacitet og fordeling af den producerede energi til de områder, der kan aftage energien.

FN's VERDENSMÅL

Den grønne energi er essentiel for samfundet, men den er ikke et carte blanche til at spolere andre og lige så vigtige værdier. Det er vigtigt, at man ikke kun fokuserer på ét af FN's Verdensmål som her *7 Bæredygtig energi*, men at man også inddrager andre af FN's Verdensmål som *11 Bæredygtige byer og Lokalsamfund* samt *15 Livet på land*.

BLIS håber med denne henvendelse, at Syddjurs Kommune vil indgå i en dialog med alle, der arbejder med etablering og konkret placering af solenergianlæg i det åbne land, således at beslutningsgrundlaget opkvalificeres, understøttes bedre, og sker med udgangspunkt i menneskelige, landskabelige og kulturhistoriske værdier.

BLIS ser med Forsøgsprojektet et stort potentiale for Syddjurs Kommune, idet kommunen her har en enestående mulighed for at komme på forkant i den grønne omstilling gennem en tilgang, der metodisk kortlægger hensyn og muligheder, som beskrevet i denne henvendelse.

Et visionært projekt der kan sætte Syddjurs Kommune på landkortet, idet man derved bidrager med erfaringer, der kan indgå i en kommende national strategi og i et opdateret landsdækkende plangrundlag for etablering af energilandskaber.

Med venlig hilsen

Anna Søgaard Nielsen | Formand for BLIS

